

तस्माद्ब्रथानंशास्त्रोक्तयर्माधर्मविचारेणादृष्टसुखेऽतरायोगकर्तव्यः धर्मयापनाधर्मोपदेशः परोक्षः दृष्टफलस्याभावादविश्वास्यइत्यर्थः दृकपदं यथातथेदं किमिदं भूतकस्य पदं उत शुनः उत चित्रव्याघ्रस्येत्ययं विचारोऽर्थस्तथायं धर्मोऽधर्मो विवेति विचारोऽपि ॥ २ ॥ धर्मेति अदृष्टफलोऽधर्मो धर्मो धर्मो विद्याभिजनमित्राणि बुद्धिसत्त्वधनानि च तपः सहायवीर्याणि देवचंद्रशमं बलमिति विशालोक्तं दशविधं बलमेवाश्रयेदित्यर्थः ॥ ३ ॥ श्रियोधनानि बलं विदंति बलवांश्चामात्यादीन् विदंति अतः श्रीरेव सर्वभूतं तद्रहितं एव पतितो न त्वधर्मकारीत्यर्थमात्रमिदं आतनायि श्रियोत्रियस्य तिवत् ॥ ४ ॥ बलवति बहु अपथं दृष्ट्वा प्रियया

तत्र न व्यवधातव्यं परोक्षाधर्मयापना ॥ अधर्मो धर्म इत्येतद्यथा दृकपदं तथा ॥ २ ॥ धर्मो धर्म फले जातु दर्शे हनकश्चन ॥ बुभूषे हलमेव तत्सर्वं बलवतो वशे ॥ ३ ॥ श्रियो बलममात्यांश्च बलवानिह विदंति ॥ योऽधनाढ्यः स पतितस्तदुच्छिष्टं यदत्यंकं ॥ ४ ॥ बद्धपथं बलवतिनां किंचित्क्रियते भयात् ॥ उभौ सत्याधिकारस्यौ त्रायेते महतो भयात् ॥ ५ ॥ अति धर्माद्वलं मन्ये वलाद्धर्मः प्रवर्तते ॥ बले प्रतिष्ठितो धर्मो धरण्यामिव जंगमं ॥ ६ ॥ धूमो वायो रिव वशे बलं धर्मो नुवर्तते ॥ अनीश्वरो बलधर्मो ह्रुमेव ह्यीव संश्रिता ॥ ७ ॥ वशे बलवतां धर्मः सुखं भोगवतामिव ॥ नास्य साध्यं बलवतां सर्वं बलवतां शुचि ॥ ८ ॥ दुराचारः क्षीणबलः परित्राणं न गच्छति ॥ अथ तस्मादुद्विजते सर्वलोको दृकादिव ॥ ९ ॥ अपध्वस्तोऽध्यवमतो दुःखं जीवति जीवितं ॥ जीवितं यदपक्रुष्टं यथैव मरणं तथा ॥ १० ॥ यदेवमाहुः पापेन चारित्र्येण विवर्जितः ॥ सुभृशं ताप्यते नैव वाकशाल्येन परिक्षितः ॥ ११ ॥ अत्रैतदादुराचार्याः पापस्य परिमोक्षणे ॥ त्रयो विद्यामवेक्षेत तथोपासीत वै द्विजान् ॥ १२ ॥ प्रसादयेच्च क्षुपाचवाचाचाप्यथ कर्मणा ॥ महामनाश्चापि भवेद्विवेह च महाकुले ॥ १३ ॥ इत्यस्मीति वदेदं वपरेषां कीर्तयेद्गुणान् ॥ जपेदुदकशीलः स्यात्पेशलो नातिजल्यकः ॥ १४ ॥ ब्रह्मक्षत्रं संप्रविशेद्बहुकृत्वा सुदुष्करं ॥ उच्यमानो हिलोके न बहुकृत्तदचिंतयन् ॥ १५ ॥ अपापोऽद्येवमाचारः क्षिप्रं बहुमतो भवेत् ॥ सुखं च चित्रं भुंजीत कृते नैकेन गोपयेत् ॥ १६ ॥ लोके चलभते पूजां परत्रेह महफलं ॥ १७ ॥ इति ० भा० शां० आप० चतुस्त्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३४ ॥

भीष्म उवाच अत्राप्युदाहरंतीममिति हासं पुरातनं ॥ यथादस्युः समर्यादः प्रेत्यभावेन नश्यति ॥ १ ॥

त्सन किंचित्क्रियते पतितो यमिति न बहिः क्रियते उभौ बलधर्मौ ॥ ५ ॥ अनयोर्मध्ये बलमेव श्रेय इत्याह अतीति ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ अपध्वस्तः ऐश्वर्याच्च युतः अपक्रुष्टं निदितं ॥ १० ॥ वर्जितस्तत्को बांधवैरिति शेषः ताप्यतापयित्वा परिक्षितः क्रियत इति शेषः ॥ ११ ॥ अत्र अधर्मो धनार्जने कृते सति ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ इति शांतिप० आ० नैल० चतुस्त्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३४ ॥ ॥ १३ ॥ ननु प्रक्षालनाद्विप्रेक्ष्य दूरादस्पर्शनं नवरभिति न्याये न दस्युर्कर्मैव राजानकर्तव्यं कृतेऽपि प्रायश्चित्तकालावधि जीवनानियमादंतरामरणे सति अक्षय्यनरकप्राप्तिरित्याशंक्य दस्युनामपि स्वर्गोऽस्तीत्याह अत्रापीत्यादिना प्रेत्यभावे मरणेन नश्यति निरयं प्राप्नोति ॥ १४ ॥